

1. УВОД

Локални економски развој је дефинисани процес у коме јавни и приватни сектор заједнички препознају проблеме у привредном локалном и ширем окружењу и спроводе политику и програме који утичу на уочене проблеме. Циљ ових активности је привредно конкурентнија и јача локална заједница и стварање бољих услова за економски раст, отварање радних места и унапређење животног стандарда становника локалне заједнице.

Програм локалног економског развоја града Зрењанина за период од 2018. до 2020. године (у даљем тексту: Програм) представља свеобухватни скуп мера за стварање окружења која погодују привређивању и привлачењу инвестиција, а све у складу са економском политиком Републике Србије.

Програм садржи мере и активности које су у складу са Стратегијом одрживог развоја града Зрењанина за период од 2014. године до 2020. године, а које имају за циљ да промовишу град Зрењанин као европски град пожељан за живот, рад и инвестирање, са богатом културном и туристичком понудом, одрживим привредним, образовним и научним капацитетима усклађеним са очувањем животне средине.

1.1. Правни основ

Правни основ за доношење Програма локалног економског развоја града Зрењанина за период од 2018. до 2020. године је члан 20. тачка 9. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07, 83/14 – др. закон и 101/16 – др. закон) којим је прописано да општина, преко својих органа, у складу са Уставом и законом доноси програме и спроводи пројекте локалног економског развоја и стара се о унапређењу општег оквира за привређивање у јединици локалне самоуправе.

Чланом 15. став 1. тачка 11. Статута града Зрењанина ("Службени лист града Зрењанин", бр. бр. 26/13 – пречишћен текст, 37/13, 11/14, 20/14, 28/14, 5/17, 19/17 и 26/17) одређено је да град, у вршењу својих надлежности, преко својих органа, у складу са Уставом и законом доноси планове и програме и спроводи пројекте локалног економског развоја, стара се о унапређењу општег оквира за привређивање у Граду, промовише економске потенцијале Града,

иницира усклађивање образовних профила у школама са потребама привреде, олакшава пословање постојећих привредних субјеката и подстиче оснивање нових привредних субјеката и отварање нових радних места.

Чланом 17. Закона о улагањима ("Службени гласник РС", број 89/15) предвиђено је да надлежни орган јединице локалне самоуправе инструментима локалне развојне политике подстиче улагања, брине о постојећим улагањима и њиховом проширењу, броју и укупној вредности улагања и квалитету улагача, примењује стандарде повољног пословног окружења и доноси одлуке о мерама за подстицање конкурентности локалне самоуправе у привлачењу улагања.

Чланом 2. тач. 1)-3) Закона о контроли државне помоћи ("Службени гласник РС", број 51/09) уређују се општи услови и поступак контроле државне помоћи у циљу заштите слободне конкуренције на тржишту, применом начела тржишне економије и подстицањем привредног развоја и дефинишу се следећи појмови: 1) државна помоћ је сваки стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода, којим корисник државне помоћи стиче повољнији положај на тржишту у односу на конкуренте, чиме се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту; 2) давалац државне помоћи је Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, преко надлежних органа, и свако правно лице које управља и/или располаже јадним средствима и додељује државну помоћ у било ком облику; 3) корисник државне помоћи је свако правно и физичко лице, које у обављању делатности производње и/или промета робе и/или пружања услуга на тржишту, користи државну помоћ у било ком облику.

Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17 и 113/17-др.закон) је правни основ за доношење Локалног акционог плана запошљавања града Зрењанина за 2018. годину.

1.2. Стратешки оквир за израду Програма

Најзначајнији стратешки акти који су коришћени за израду Програма су:

- Национална Стратегија за подршку развоја МСП, предузетништва и

конкурентности за период од 2015. до 2020. године ("Службени гласник РС", бр. 35/15) и Акциони план за спровођење Стратегије за подршку развоја МСП, предузетништво и конкурентност, којом су дефинисани основни стратешки циљеви: Унапређење пословног окружења, Унапређење приступа изворима финансирања, Континуирани развој људских ресурса, Јачање одрживости и конкурентности МСПП, Унапређење приступа новим тржиштима, Развој и промоција предузетничког духа и подстицање предузетништва жена, младих и социјалног предузетништва;

- Стратегија одрживог развоја града Зрењанина за период од 2014. године до 2020. године ("Службени лист града Зрењанин", број 28/14);
- Локални акциони план за запошљавање града Зрењанина за 2018. годину ("Службени лист града Зрењанина", бр. 37/17).

Стратегијом одрживог развоја града Зрењанина дефинисани су стратешки циљеви и мере развоја који су усмерени на јачање локалне економије, стварање окружења које подстиче привређивање при чему се отварају нова радна места и привлаче инвестиције.

Стратешки циљеви дефинисани Стратегијом су следећи:

1) Инфраструктура – квалитетан и континуиран развој инфраструктуре, при чему су специфични циљеви:

- унапређење урбанистичко планске документације на локалном и међуопштинском нивоу,
- повећање мобилности грађана и повезаности Зрењанина са регионом,
- унапређење и развој инфраструктурних капацитета у циљу побољшања квалитета живота и рада на територији града Зрењанина,
- повећање регионалног повезивања и међуопштинске сарадње у области инфраструктуре,

2) Развој привреде

2.1.) Креирање услова за бржи економски развој Града, при чему су специфични циљеви:

- унапређење локалних политика и инструмената за подстицање економског развоја,

- унапређење индустријско – привредне послове инфраструктуре,
- обезбеђење стручне и квалитетне радне снаге.

2.2.) Развој конкурентне и извозно оријентисане привреде, при чему су специфични циљеви:

- повећање директних инвестиција на територији града Зрењанина,
- повећање броја предузетника и иновативних и извозно оријентисаних предузећа.

2.3.) Унапређење конкурентности пољопривредне производње са специфичним циљевима:

- унапређење аграрне инфраструктуре и система одбране од елементарних непогода,
- интензивирање и деверзификација примарне пољопривредне производње,
- повећање степена прераде пољопривредних производа.

2.4.) Стимулисање туристичког развоја, при чему су специфични циљеви:

- унапређење туристичке инфраструктуре,
- повећање обима туристичког промета и туристичке потрошње.

3) Заштита животне средине

3.1.) Одрживо управљање отпадним материјама са специфичним циљевима:

- одрживо управљање отпадом,
- одрживо управљање отпадним водама.

3.2.) Одрживо управљање природним ресурсима са специфичним циљевима:

- одрживо управљање заштићеним природним добрима,
- спровођење превентивних мера заштите квалитета ваздуха,
- побољшање нивоа пошумљености и зеленила,
- очување квалитета земљишта.

3.3.) Спречавање емисије физичких агенаса у животну средину при чему су специфични циљеви:

- редукација буке у комуналној средини,
- контрола нивоа нејонизујућег зрачења у комуналној средини.

4) Друштвене делатности

4.1.) унапређење квалитета и доступности услуга у области друштвених делатности на локалном нивоу,

4.2.) унапређење квалитета живота свих становника града Зрењанина као и укупне заштите појединаца и његових права,

4.3.) унапређење система јавне администрације као сервиса грађана.

1.3. Циљеви Програма

Општи циљеви Програма су допринос економског развоја града Зрењанина и стварање повољног пословног окружења.

Специфични циљеви Програма су:

- привлачење инвеститора;
- стварање услова за оснивање нових предузећа, проширење капацитета постојећих предузећа, отварање нових радних места и стварање нових производа креирањем локалног финансијског и административног иквир за доделу подстицаја;
- јачање конкурентности привреде;
- позиционирање града Зрењанина као снажног привредног центра у региону и шире и пожељне средине за инвестирање, пословање и живот;
- подстицање иновативног и предузетничког понашања, развој предузетништва;
- подстицај увођењу нових технологија и иновација у производне процесе;
- јачање иницијатива територијалног маркетинга ради побољшања имица града као и привредног центра;
- повећање запослености унапређењем пословања и стицањем практичних знања и вештина за самосталан рад, нарочито младих људи и теже запошљивих.

2. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ПРИВРЕДЕ СА ОСВРТОМ НА ПРОБЛЕМЕ

Зрењанин је највећи град српског дела Баната и његов политички, привредни, културни и спортски центар. По површини територије која му административно припада (1326 км²) представља највећи град у Аутономној покрајини Војводини и други у Републици Србији, а у њему живи око 122 000 људи и више од 20 нација.

Терен на територији Града је изразито равничарски и сходно томе, структура економије и индустрије класификују Зрењанин међу веће агро-индустријске центре у Републици Србији. Најразвијенији део економије је индустрија, а заступљене су многе индустријске гране,

од којих су најзначајније: прехранбена индустрија, текстилна индустрија, металска индустрија, ауто индустрија, хемијска индустрија, производња нафте и природног гаса и грађевинарство.

Друштвено-економски развој града Зрењанина пратио је судбину друштвено-економског развоја Републике и одвијао се у изузетно сложеним условима. Привреда града Зрењанина почетком деведесетих година бележила је велики пад у економском развоју која је последица како лоше економске, тако и лоше политичке ситуације.

Посебно је значајан развој индустрије у градовима, као местима велике концентрације људи, због мултиплицирајућег дејства свих елемената (како позитивних тако и негативних) и због улоге коју градови као гравитациони центри имају у развоју ширих просторних целина. У граду су створени предуслови за развој постојећих привредних делатности и сређивање неизграђених простора на којима се очекује у наредном периоду интензивна градња из области привредних делатности и отварање нових радних места.

Оно што је карактеристично за последњих двадесет година је висока стопа незапослености. Последица оваквог пада запослености лежи пре свега у лошој и неуспелој приватизацији у већим колективима, а нарочито у текстилној и прехранбеној индустрији. Имајући у виду велики пад запослености, који је проузрокован престанком рада великих гиганата у текстилној и прехранбеној индустрији, повећање запослености у малим и средњим предузећима не може да надомести овако нагли пад запослених изазван гашењем великих индустријских постројења.

У првој половини 2017. године у Регионалној привредној комори средњобанатског управног округа било је регистровано 1.619 активних привредних друштава (за 2,73 % више у односу на 2016. годину) и 4.310 предузетника (за 0,05 % више активних предузетника у односу на целу 2016. годину).

Структура привреде	2015.	2016.	јануар-јун 2017.
Средњобанатски управни округ			
Број привредних друштава			
Активна	1.541	1.576	1.619
Новооснована	96	105	56

Структура привреде	2015.	2016.	јануар-јун 2017.
Брисана / угашена	20	43	14
Број предузетника			
Активни	4.214	4.231	4.310
Новоосновани	627	549	330
Брисани / угашени	754	468	251

Табела -Структура привреде, у периоду 2015, 2016. и јануар-јун 2017. године

Извор: АПР.

Напомена: Регистар привредних субјеката је јединствена, централна и електронска база података у који се региструју предузетник, привредно друштво, задруга и задружни савез, јавна предузећа, огранак и представништво страног привредног друштва, као и други облици организовања у Републици Србији и садржи све податке који су према закону, а у складу са директивама ЕУ, предмет регистрације.

Према подацима Националне службе за запошљавање- филијала Зрењанин тренутно има 6.052 незапослених радника различитог профила стручности, док је број незапослених лица за Средњобанатски округ 13.137. Просечна зарада у Зрењанину у периоду јануар – децембар 2017. године без пореза и доприноса износила је 45.093 динара.

У Зрењанину постоји и већи број институционалних капацитета за подршку развоја привреде: Регионална привредна комора Зрењанин, Опште удружење

предузетника, Бизнис инкубатор, Унија послодаваца, Зрењанинско удружење привредника, Технички факултет “Михајло Пупин”, Висока школа струковних студија, итд.

3. ТРЕНДОВИ КРЕТАЊА У ПРИВРЕДИ ЗРЕЊАНИНА У 2017. ГОДИНИ

Спољнотрговинска робна размена Средњобанатског управног округа износи 543.086,1 евра и учествује у спољнотрговинској робној размени Републике Србије са 1,6%. Град Зрењанин је остварио највећи обим спољнотрговинске робне размене у округу у износу од 482.331,0 евра што је 88,8% од укупне спољнотрговинске размене округа.

Привреда са подручја РПК Зрењанин остварила је извоз од 288.079,8 евра који је већи за 1,9% него у 2016. години и увоз од 255.006,3 евра који је већи за 11,1%.

Остварени суфицит у размени је 33.073,5 евра, покривеност увоза извозом износи 113,0% и смањена је за 10,2% у односу на претходну годину. Суфицит у робној размени оствариле су све општине.

Управни округ Град/Општина	Укупна робна размена (000 ЕУР)	Извоз (000 ЕУР)	индекс I-XII 2017 I-XII 2016	Учешће у извозу РПК (у %)	увоз (000 ЕУР)	индекс I-XII 2017 I-XII 2016	учешће у увозу РПК (у %)	салдо (000 ЕУР)	покривеност увоза извозом (у %)
Средњобанатски управни округ	543.086,1	288.079,8	101,9	100,0	255.006,3	111,1	100,0	33.073,5	113,0
Зрењанин	482.331,0	246.715,9	105,3	85,6	235.615,1	112,2	92,4	11.100,8	104,7
Житиште	21.473,9	14.045,1	113,2	4,9	7.428,8	126,2	2,9	6.616,3	189,1
Нова Црња	8.293,9	7.059,1	67,2	2,5	1.234,9	109,8	0,5	5.824,2	571,6
Нови Бечеј	29.392,5	19.055,4	105,5	6,6	10.337,1	128,4	4,0	8.718,2	184,3
Сечањ	1.594,7	1.204,3	16,3	0,4	390,4	8,7	0,2	813,9	308,5

Табела- Преглед спољнотрговинске робне размене, период јануар-децембар 2017. године

Извор: Републички завод за статистику.

У структури укупно оствареног спољнотрговинског промета у средњобанатском региону за 2017. годину на извозној страни највише су заступљене робе: изолована жица, каблови и остали електрични проводници (90.420 евра 31,4%),

чарапе хула-хоп, чарапе, чарапе са стезањем, плетене (31.506 евра 10,9%), уље од сунцокрета, шафранике, памука и њихове фракције (23.429 евра 8,1%), док су на увозној страни највише заступљене робе: изолована жица, каблови и остали електрични проводници (42.151 евра 16,5%), чарапе хула-хоп, чарапе, чарапе са стезањем,

плетене (16.571 евра 6,5%), изолациони делови за електричне машине, уређаје и сл. (12.645 евра 5%), предиво од синтетичких филамената (11.452 евра 4,5%), осигурачи, прекидачи, релеји и сл., за напоне до 1000В (10.740 евра 4,2%).

У 2017. години привредници Средњобанатског управног округа, остварили су најзначајнију робну размену са Немачком, Румунијом и Италијом и на ове три земље односи се 59,8% укупне размене.

У оквиру реализованог извоза и увоза, у све три земље, остварен је суфицит у размени. Највећи извоз робе остварен је у следећим земљама: Немачка 23,3%, Румунија 20,0%, Италија 19,9%, Република Македонија 5,3% и БИХ 4,8%, а највећи увоз робе остварен је из следећих земаља: Немачке 21,7%, Италије 21,0%, Румуније 13,3% и Чешке Републике 6,5%.

Назив земље - извоз	Извоз РПК (000 ЕУР)	Учешће у извозу РПК (у %)	Назив земље - увоз	Увоз РПК (000 ЕУР)	Учешће у увозу РПК (у %)
НЕМАЧКА	67.014,0	23,3%	НЕМАЧКА	55.459,7	21,7%
РУМУНИЈА	57.606,5	20,0%	ИТАЛИЈА	53.465,3	21,0%
ИТАЛИЈА	57.311,6	19,9%	РУМУНИЈА	33.812,2	13,3%
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	15.169,4	5,3%	ЧЕШКА РЕПУБЛИКА	16.644,4	6,5%
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА	13.966,1	4,8%	МАЂАРСКА	7.424,8	2,9%
ХРВАТСКА	10.189,0	3,5%	АУСТРИЈА	7.174,6	2,8%
СЛОВЕНИЈА	10.060,8	3,5%	ХОЛАНДИЈА	7.035,4	2,8%
РЕПУБЛИКА ЦРНА ГОРА	8.205,1	2,8%	ПОЉСКА	6.620,5	2,6%
САД	7.789,6	2,7%	СЛОВЕНИЈА	6.374,8	2,5%
АУСТРИЈА	7.468,0	2,6%	ФРАНЦУСКА	5.839,7	2,3%
УКУПНО првих 10:	254.780,1	88,4%	УКУПНО првих 10:	199.851,4	78,4%

Табела -Преглед 10 земаља, најзначајнијих спољнотрговинских партнера, рангираних према вредности извоза и увоза, у периоду јануар-децембар 2017. године

Извор: Републички завод за статистику.

4. НАЧИН ДОНОШЕЊА И СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

4.1. Припрема

Одсек за локални економски развој и инвестиције у Одељењу за финансије израђује Нацрт Програма, у складу са чланом 8. Одлуке о Градској управи града Зрењанина ("Службени лист града Зрењанина", бр. 29/16, 34/16, 5/17, 14/17 и 37/17), којим је предвиђено да Одсек за локални економски развој и инвестиције, између осталог, обавља стручне послове унапређења локалног економског развоја, послове привлачења инвестиција и управљања пројектима, пројектовање и праћење реализације буџета за инвестиције.

Одсек за локални економски развој и инвестиције, уз учешће Савета за развој

града Зрењанина и осталих заинтересованих актера, израђује Нацрт Програма на основу покренуте иницијативе и дефинисаног методолошког приступа, а полазећи од законима дефинисаних обавеза и надлежности, стратешког оквира и анализе стања привреде.

Савет за развој града Зрењанина, као стално радно тело Градоначелника, даје иницијативе везане за економски развој, разматра стратегије и планове економског развоја и прати спровођење планова и програма локалног економског развоја.

У складу са наведеним, Савет за развој града Зрењанина разматра Нацрт Програма и даје сугестије и закључке на исти.

Програм доноси Скупштина града.

4.2. Спровођење Програма

За спровођење Програма надлежно је Одељење за финансије – Одсек за локални економски развој и инвестиције.

За финансирање предложених мера расписује се јавни позив, а о пријавама одлучује Комисија за доделу финансијских

средстава, коју формира Градоначелник града Зрењанина. Комисија доноси препоруку коју прослеђује Градском већу града Зрењанина на даље одлучивање о додели финансијских средстава за подстицаје.

5. ЦИЉНЕ ГРУПЕ ПРОГРАМА

Кључне циљне групе и корисници програмских мера су:

- Домаћи инвеститори,
- Страни инвеститори,
- Мала и средња предузећа,
- Предузетници.

Циљне групе су све оне које могу користити субвенције у складу са Програмом. Домаћи инвеститори су сви инвеститори из Србије, уколико отварају предузеће, односно уколико региструју седиште или пословну јединицу на територији града Зрењанина. Програмом се подстичу инвестиције локалних зрењанинских предузећа у нове производе и нове делатности. Такође, Програм посебно узима у обзир било какво укључивање зрењанинске привреде, било као добављача или подизвођача у некој фази производног процеса – што ће бити обрађено кроз елаборат оправданости, који ће израђивати компетентна Комисија за доделу средстава.

6. ПЛАНИРАНЕ ПРОГРАМСКЕ МЕРЕ

Програмске мере у Програму су концепцијски подељене на три кључна типа подршке привредним активностима на територији града Зрењанина – Подстицање запошљавања, Привлачење инвеститора и Подстицање конкурентности.

Разрадом горе поменутих типова подршке дошло се до следећих позитивних програмских мера којима се изражава тежња локалне самоуправе, да се иницирају, подстакну или стимулишу привредне активности:

1. Подстицање запошљавања – реализује Град самостално или у сарадњи са Националном службом за запошљавање:

У складу са програмом Националног акционог плана за запошљавање за 2018. годину, којим су предвиђене мере и програми активне политике запошљавања које ће бити субвенционисане кроз

суфинансирање из буџета Републике Србије и буџета локалних самоуправа, Локални савет за запошљавање града Зрењанина предлаже финансирање следећих програма:

- 1) Програм стручне праксе
- 2) Јавни радови
- 3) Летња стручна пракса

1) Програм стручне праксе намењен је незапосленим лицима која се први пут стручно оспособљавају за занимања за која су стекла одређену врсту и степен стручне спреме или која су се стручно оспособљавала краће од времена потребног за полагање приправничког/стручног испита, а ради оспособљавања за самосталан рад и полагање приправничког, односно стручног испита, у складу са законом или општим актом послодавца, без заснивања радног односа.

Јавни позив за програм стручне праксе расписаће Градоначелник града Зрењанина. Јавни позив ће садржати услове које послодавац и незапослена лица треба да испуне.

2) Јавни радови од интереса за град Зрењанин представљају меру активне политике запошљавања која се организује у циљу запошљавања, очувања и унапређења радних способности незапослених лица. Јавни радови на територији града Зрењанина у 2018. години организоваће се у области социјалних, хуманитарних, културних и других делатности, у области одржавања и обнављања јавне инфраструктуре и одржавања и заштите животне средине и природе.

Право учествовања у поступку спровођења јавних радова имају: привредна друштва, предузетници, задруге и удружења грађана. Удружења грађана имају право учествовања на јавном позиву као подносиоци пријаве уз услов да обезбеде послодавца извођача радова, регистрованог за обављање делатности која је предмет јавног рада.

Средства намењена за организовање јавних радова користе се за зараде лица укључених у јавне радове, накнаду трошкова доласка и одласка са рада и за трошкове спровођења јавних радова.

Приоритет при одобравању спровођења јавних радова имаће послодавци који обезбеђују запошљавање теже запошљивих лица (жртва породичног насиља, жртве трговине људима,

незапослених у стању социјалне потребе и корисника материјалног обезбеђења).

Јавни позив за организовање јавних радова од интереса за град Зрењанин расписаће Градоначелник града Зрењанина.

Јавним позивом ће се одредити области у којима се организују јавни радови, ко може да учествује, намена средстава, рокови и приоритети као и обавезе извођача радова.

3) Летња стручна пракса јесте мера активне политике запошљавања која се организује са циљем стварања услова добре сарадње Техничког факултета "Михајло Пупин" са једне стране, привредника и предузетника са друге стране и локалне самоуправе са треће стране, чиме ће се постићи размена знања и искустава, унапређење успешности у остваривању властитих визија, заједнички рад и могућност утицаја привредника на профилисање кадрова који су неопходни зрењанинској привреди, пружање прилике младим, високообразовним људима да стекну практична знања по завршетку студија и радом и доказивањем дођу до запослења, обезбеђивање финансијске подршке најбољим студентима Техничког факултета "Михајло Пупин", подизање реномеа зрењанинског факултета и мотивације младих и квалитетних људи из целе Србије да студирају Технички факултет "Михајло Пупин", стварање бољих услова за младе зрењанинце који желе да остану у свом граду и друго. У спровођењу овог програма најбољи студенти Техничког факултета "Михајло Пупин" добијају могућност да стичу радно искуство у предузећима на територији града Зрењанина и менторство из реда запослених у овим предузећима на реализацији пројектног задатка. Технички факултет "Михајло Пупин" у Зрењанину спроводи активности промоције пројекта међу студентима, спроводи конкурс, координира између студената и предузећа, учествује у оцењивању пројектних задатака и промовише резултате пројекта у јавности. Национална служба за запошљавање спроводи евидентирање студената учесника овог пројекта. Доласком ових лица после дипломирања на тржиште рада, означавају се као кандидати са приоритетом у запошљавању.

Локална самоуправа даје финансијску и медијску подршку пројекту у циљу стручног оспособљавања и

запошљавања најквалитетнијих кадрова који су знање и вештине стекли на Техничком факултету "Михајло Пупин" у Зрењанину.

Поред ових мера активне политике запошљавања које су актуелне у 2018. години могу се реализовати и друге мере, а све у складу са националном стратегијом запошљавања за период од 2011. до 2020. године и то:

- Субвенције које за циљ имају обуку, доквалификацију или преквалификацију у сарадњи са Националном службом за запошљавање или другом референтном институцијом или правним лицем, лиценцираним или сертифицираним за обуку будућих запослених лица различитих структура,

- Субвенције за додатно запошљавање у сарадњи са Националном службом за запошљавање или на основу одлуке комисије која је формирана за доделу ових средстава,

- Субвенције за samozapošljavanje у сарадњи са Националном службом за запошљавање.

2. Привлачење инвеститора – реализује се:

2.1. Обезбеђивањем средстава за набавку опреме (машине, алати, остала опрема) неопходне за проширење капацитета или започињање производње.

3. Подстицање конкурентности кроз подршку:

3.1. Производних иновација које имају могућност директне примене и дефинисане користи у ланцу вредности производа,

3.2. Подршку развоја кооператива, кластера и других облика удруживања са циљем заједничког наступа на трећим тржиштима или код доминантног купца,

3.3. Добијања међународних сертификата са циљем омогућавања изласка домаћих компанија на инострана тржишта,

3.4. Обезбеђивање средстава за проширење или изградњу нових производних капацитета,

3.5. Суфинансирање осталих оперативних трошкова (трошкови закупа производног простора).

Све субвенције изузев субвенција које се додељују кроз сарадњу локалне самоуправе и Националне службе за запошљавање, додељују се по унапред

утврђеним критеријумима, на основу унапред извршене анализе (по систему трошкова и користи) за локалну самоуправу, а по принципу "ДОК СЕ НЕ УТРОШЕ СРЕДСТВА" и/или до датума који је назначен у јавном позиву. Анализу спроводи Градска управа града Зрењанина и доноси препоруку коју прослеђује Градском већу града Зрењанина на одлучивање и додели субвенције.

Пословни субјект мора имати регистровано седиште или пословну јединицу на територији града Зрењанина.

Заинтересовани пословни субјект граду Зрењанину уз претходно одређену конкурсну документацију, обавезно доставља бизнис план у коме се морају јасно видети: број нових радних места, просечни лични доходак, вредност укупне инвестиције, фазе реализације бизнис плана и оквирна вредност извозних активности уколико постоје, као и други елементи неопходни за сагледавање исплативости инвестиције и резултата субвенције.

Пословни субјект који конкурише за доделу субвенција из неких од горе предложених мера, може у једној календарској години конкурисати за доделу субвенција из само једне од предложених мера. Дакле, исти пословни субјект не може бити два пута субвенционисан у току једне календарске године.

Средства за реализацију Програма обезбеђују се у буџету града Зрењанина.

Средства се могу користити за финансирање инвестиционих пројеката и пројеката којима се подстиче конкурентност у производном сектору и сектору услуга које могу бити предмет међународне трговине у складу са законом и другим позитивним прописима.

Право на учествовање у поступку доделе средстава имају инвеститори – домаћи и страни, мала и средња предузећа и предузетници који имају инвестиционе пројекте и пројекте којима се подстиче конкурентност у секторима за које се у складу са Програмом обезбеђују средства и који се пре почетка реализације инвестиционог пројекта пријаве за доделу средстава, на начин и под условима предвиђеним Програмом и Одлуком о условима и начину реализације Програма.

Од права на доделу средстава изузимају се субјекти који средства не могу добити из буџета Републике у складу са законом и другим прописима, и то

привредним субјектима који обављају делатност у секторима: челика, синтетичких влакана и угља, као и привредним субјектима у тешкоћама.

Висини средстава која могу бити додељена за реализацију мера – Привлачење инвеститора одређује се у складу са оправданим трошковим улагања и директним и индиректним ефектима улагања и у односу на висину предвиђене инвестиције.

За реализацију мера – Подстицања конкурентности средства се могу доделити једном привредном субјекту у висини до укупно 10.000.000,00 динара у току три заустопне фискалне године.

Средства се могу одобрити путем следећих инструмената:

- а) различитих субвенција,
- б) инфраструктурним опремањем земљишта са умањењем или без накнаде,
- в) у облику бесповратних новчаних средстава.

Град Зрењанин у складу са расположивим средствима у буџету за сваку годину одређује инструмент доделе средстава.

6.1. Подстицање запошљавања

Подстицање запошљавања се остварује кроз сарадњу локалне самоуправе и Националне службе за запошљавање.

6.1.1. Локални акциони план запошљавања града Зрењанина

Локални акциони план запошљавања града Зрењанина за конкретну пословну годину реализује Град самостално и у сарадњи са Националном службом запошљавања. Локалним акционим планом запошљавања града Зрењанина дефинисани су приоритети политике запошљавања, мере за остваривање приоритета, носиоци послова запошљавања и извори финансирања појединачних мера. Програм и мере активне политике запошљавања могу бити:

1. Програм јавних радова,
2. Програм стручне праксе,
3. Субвенције за самозапошљавање и
4. Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих.

Град Зрењанин за ове намене обезбеђује средства у Одлуци о буџету града Зрењанина.

Град Зрењанин може удружити обезбеђена средства за подстицај запошљавања са Националном службом за запошљавање тако што ће учествовати на конкурсима – јавним позивима ове институције.

Носиоци активности предложених програма и мера су град Зрењанин, Градска управа, Одељење за финансије – Одсек за локални економски развој и инвестиције, Национална служба за запошљавање – филијала Зрењанин и Савет за запошљавање града Зрењанина.

6.2. Привлачење инвестиција

Један од битних фактора бржег и континуираног економског развоја је обезбеђивање додатног капитала за улагање у економски развој као и привлачење потенцијалних инвеститора, пре свега на бази ресурса и потенцијала којима град располаже и које је спреман да, у границама надлежности и ингеренције локалне самоуправе, понуди инвеститорима.

Због тога је промоција ресурса Града и брендирање града Зрењанина као атрактивног и пожељног места за улагање од великог значаја за укупни економски раст.

Средства се могу доделити за:

1) Пројекте у производном сектору, код којих оправдани трошкови улагања износе најмање у динарској противвредности 50.000 евра по средњем курсу Народне банке Републике Србије на дан подношења пријаве и којима се обезбеђује отварање најмање 20 нових радних места. За ову врсту пројеката је могућа висина додељених средстава до 50% вредности оправданих трошкова улагања.

2) Пројекте у производном сектору код којих су оправдани трошкови улагања најмање у динарској противвредности 100.000 евра по средњем курсу Народне банке Републике Србије на дан подношења пријаве и којима се обезбеђује отварање најмање 40 нових радних места. За ову врсту пројеката је могућа висина додељених средстава до 50% вредности оправданих трошкова улагања.

3) Пројекте у производном сектору код којих су оправдани трошкови улагања најмање у динарској противвредности 500.000 евра по средњем курсу Народне банке Републике Србије на дан подношења пријаве и којима се обезбеђује отварање најмање 70 нових радних места. За ову врсту пројеката је могућа висина додељених

средстава до 50% вредности оправданих трошкова улагања.

4) Пројекте у сектору услуга чија је минимална вредност у динарској противвредности 25.000 евра по средњем курсу Народне банке Републике Србије на дан подношења пријаве и којим се обезбеђује отварање најмање 10 нових радних места. За ову врсту пројеката је могућа висина додељених средстава до 40% вредности оправданих трошкова улагања.

Укупан износ средстава која се могу доделити у складу са Програмом одређује се у апсолутном износу, уз обезбеђивање поштовања максималног дозвољеног интензитета у складу са постојећим прописима који уређују доделу државне помоћи.

Корисник средстава дужан је да обезбеди учешће од најмање 50% оправданих трошкова улагања из сопствених средстава или из других извора који не садрже државну помоћ.

Средства могу бити додељена под следећим условима:

1) да инвестиција и новоотворена радна места повезана са предметном инвестицијом опстану у истом подручју најмање пет година (у случају малих и средњих привредних субјеката три године) након завршетка пројекта,

2) да се достигнути број запослених код корисника средстава након реализације инвестиционог пројекта не смањује у периоду од пет година ако се ради о великом привредном субјекту и три године ако се ради о малим и средњим привредним субјектима,

3) да улагање да резултира нето повећањем броја запослених у привредном субјекту у поређењу са просечним бројем запослених у протеклих 12 месеци, а у случају да се неко радно место затвори у том периоду, мора се одузети од броја новоотворених радних места, а за релевантан податак се узима податак са www.croso.gov.rs, односно из централног регистра обавезног социјалног осигурања,

4) да радно место буде непосредно повезано са почетном инвестицијом и да је отворено у року од три године од завршетка инвестиције.

Корисник средстава, након постизања пуне запослености, према претходно утврђеном броју новозапослених, у складу са уговором о додели средстава, дужан је да сваком запосленом редовно

исплаћује зараду у складу са прописима којима се уређују радни односи, у износу који је најмање за 20% већи од минималне зараде у Републици Србији прописане за месец за који се исплаћује зарада, за све уговорено време.

Мере:

трошкове набавке опреме у функцији производње (машине, алати и остала опрема) неопходна за проширење капацитета или започињање производње.

Појашњење:

Град Зрењанин може доделити субвенцију пословном субјекту за суфинансирање набавке машина које ће се користити у процесу производње. Са становишта регионалне инвестиционе државне помоћи, трошкови који се односе на набавку транспортних средстава и опреме у сектору транспорта не сматрају се оправданим трошковима.

Инвеститор мора обезбедити средства обезбеђења – меницу као меру обезбеђења за град Зрењанин у укупном трајању од 3 године.

Инвеститор мора задржати делатност најмање 5 година.

Средства за реализацију Мере за привлачење инвеститора Програма обезбеђују се у Одлуци о буџету града Зрењанина, појединачно за сваку календарску годину.

6.3. Мере за подстицање конкурентности

Ова мера се реализује у складу са правилима за доделу државне помоћи мале вредности (de minimis државна помоћ).

За реализацију Мера за подстицање конкурентности могу се одобрити средства за следеће оправдане трошкове:

- Трошкови иновација – трошкови инструмената, трошкови уговорних истраживања, техничког знања и патената који су купљени и лиценцирани, саветодавне услуге, оперативни трошкови, израде техничке студије изводљивости,
- Трошкови развоја коператива, кластера, инкубатора – улагање у опремање, у зграде, имовину, трошкови запослених лица, канцеларија, оперативни трошкови, усавршавање и сл,
- Трошкови повезани са добијањем различитих сертификата,

- Трошкови проширења или изградње нових производних капацитета,
- - Остали оперативни трошкови (трошкови закупа производног простора)

Де минимис државна помоћ не може да се додели:

- за подстицање извоза, односно за делатности које директно утичу на обим извоза, успостављање и функционисање дистрибутивне мреже или за покриће других текућих расхода (оперативних трошкова) привредног субјекта повезаних са извозним активностима и
- за давање предности домаћим производима у односу на увозне производе.

Помоћ за покриће трошкова учествовања на сајмовима, односно за надокнаду трошкова израде студија или пружања саветодавних услуга потребних за увођење новог или постојећег производа на новом тржишту у другој држави не сматра се помоћи за подстицање извоза.

Мере:

Производне иновације које имају могућност директне примене и дефинисане користи у ланцу вредности производа,

Подршке развоју коператива, кластера и других облика удруживања са циљем заједничког наступа на трећим тржиштима или код доминантног купца,

Добијање међународних сертификата са циљем омогућавања изласка домаћих компанија на инострана тржишта,

Обезбеђивање средстава за проширење или изградњу нових производних капацитета,

Обезбеђивање средстава за покривање дела трошкова насталих закупом производног простора

Појашњење:

Под тржишном или производном иновацијом у смислу ове мере се подразумева иновативно производно или тржишно решење које се први пут примењује на подручју Републике Србије. Град Зрењанин може доделити субвенцију пословном субјекту у виду суфинансирања делимичног развоја и примене производне или тржишне иновације, уколико се кроз бизнис план може показати директна исплативост иновативног решења. Приликом доделе ове врсте субвенције посебно ће се водити рачуна да у оквиру

анализе исплативости буду јасно доказани (кроз одговарајућу документацију или додатни елаборат) сви елементи који указују на оригиналност решења. Пословни субјект мора обезбедити средства обезбеђења - меницу као меру обезбеђења за град Зрењанин у укупном трајању од три године, а износ овог суфинансирања је до 50% директних трошкова.

Град Зрењанин може доделити субвенцију пословном субјекту за подршку развоја кооператива, кластера и других облика удруживања са циљем заједничког наступа на трећим тржиштима или код доминантног купца кроз суфинансирање дела трошкова који настају као резултат рада различитих облика удруживања само уколико је кроз бизнис план и анализу (трошкова и користи) недвосмислено доказано да без заједничког наступа не би било могуће остварити пласман робе на трећим тржиштима или код доминантног купца. Ова мера може трајати најдуже годину дана.

Град Зрењанин може доделити субвенцију пословном субјекту за суфинансирање трошкова стицања међународних сертификата са циљем омогућавања изласка домаћих компанија на инострана тржишта, уколико се одговарајућим бизнис планом и анализом недвосмислено докаже исплативост таквог улагања тј. нужност стицања оваквог сертификата за излазак на инострано тржиште. Износ овог суфинансирања је до 50% директних трошкова сертификације.

Град Зрењанин може доделити субвенцију пословном субјекту у виду суфинансирања неопходног грађевинског материјала који је употребљен или ће се употребити за проширивање или изградњу нових производних капацитета у износу до 100 евра по метру квадратном бруто површине у основи објекта – пословног простора (халског простора намењеног производњи), који је неопходан за проширење или започињање производног процеса. Објекат мора имати важећу грађевинску дозволу, а бизнис планом мора бити предвиђен завршетак градње и стицање употребне дозволе у року који не може бити дужи од три године. Предузеће или власник предузећа које конкурише за овај подстицај мора бити кумулативно власник и земљишта и објекта. Процес производње привредног субјекта који је конкурисао мора бити у пословним просторијама које су предмет

изградње минимум пет година од момента стицања употребне дозволе. Максималан износ субвенције по једном пословном субјекту је до 2.000.000,00 динара у једној години и само једном се може конкурисати за исти објекат.

Уз осталу претходно дефинисану конкурсну документацију пословни субјект посебно кроз бизнис план који се односи на коришћење објекта који је у градњи или је изграђен у посматраној години мора навести податке да ли и како производни објекат утиче на запошљавање нових радника, на повећање извоза и укупне перформансе предузећа.

Град Зрењанин може доделити субвенцију малим и средњим предузећима у виду суфинансирања дела трошкова закупа производног простора. Мала и средња предузећа из производног сектора могу остварити право на финансијску помоћ, а максимални износ субвенције по једном привредном субјекту је до 0,5 Еура/м² производног простора. Инвеститор је дужан да производни процес обавља у затвореном закуплењом простору за који тражи подстицај. Инвеститор пре добијања субвенције од стране града Зрењанина, доставља доказ да су измирили сви предходни трошкови коришћења простора (електрична енергија, вода, канализација, гас, телефон и други режијски трошкови који ће нужно настати коришћењем простора).

7. МЕХАНИЗМИ ДОДЕЛЕ И ПРАЋЕЊА ТРОШЕЊА СРЕДСТАВА

Посебно битан сегмент реализације Програма представљају механизми за доделу средстава и механизми за праћење трошења средстава, као квалитативна основа за поштовање закона и важан радни оквир.

Поступак доделе средстава ће бити заснован на следећим основама:

- Образовање компетентне Комисије за доделу средстава, која ће имати Председника и 4 члана. Комисија ће давати предлог за доделу средстава, а у складу са усвојеном Одлуком о буџету града Зрењанина и Програмом.

Јавни позив за доделу средстава се расписује једном годишње, по усвајању Програма, и важиће до коначног трошења средстава. Јавни позив мора бити објављен у најмање једном штампаном медијуму.

- Обавезни део конкурсне документације чине: Пријавни образац,

Бизнис план Инвеститора, Модел уговора, Модел извештаја, Потврда о регистрацији правног лица. Комисија за доделу средстава може конкурсом предвидети и другу додатну документацију за коју процени да је потребна за Конкурс у целини или за неку од предвиђених програмских мера.

- Градско веће града Зрењанина доноси Одлуку о додели средстава, на основу предлога добијеног од стране Комисије за доделу средстава, након чега се приступа склапању уговора са изабраним пословним субјектима. Уговор који град Зрењанин склапа са пословним субјектом не сме да одступа у форми и садржини у односу на Модел уговора који је саставни део документације за пријаву, односно подносилац пријаве мора бити упознат са моделом уговора пре него што се пријави на Јавни позив за доделу средстава.

Механизам праћења трошења средстава такође је заснован на комисијском раду:

- Градоначелник града Зрењанина образоваће комисију за надзор трошења средстава, која ће вршити контролу и обилазак пословних субјеката која су добила средства од града Зрењанина. Ова комисија даје мишљење и предлог мера уколико је начињен прекршај у трошењу одобрених средстава. Комисију чине Председник и четири члана.

- пословни субјект који је користио субвенцију из неке од предложених мера је у обавези да поднесе наративан и финансијски извештај о утрошку добијених средстава. Модел извештаја израђује Комисија за надзор која врши обилазак пословних субјеката и преглед добијених извештаја, а по потреби може да захтева појашњење или допуну извештаја.

- Градско веће даје предлог за подношење пријаве, на основу мишљења и предлога мера Комисије за надзор.

Евиденцију улагања од локалног значаја за град Зрењанин обавља Градска управа, Одељење за финансије – Одсек за економски развој и инвестиције, у складу са Законом о улагањима и подзаконским актима.

Исто лице не може бити члан Комисије за доделу средстава и Комисије за надзор трошења средстава, у циљу спречавања сукоба интереса и транспарентнијег процеса одлучивања.

8. ЗАКЉУЧАК

Подршка привреди је усмерена пре свега ка креирању нових радних места и подизању технолошких капацитета привредних субјеката. Циљ је успоставити препознатљиво пословно окружење за домаће и стране пословне субјекте, који имају сагледив интерес за отпочињање или увећање инвестиција на подручју града Зрењанина.

Зрењанин је деценијама красила развијеност сектора малих и средњих предузећа и виталности локалне привреде. Реализација програмских мера је један од механизма да локална самоуправа усмери привредна кретања у позитивном смеру и да се развије већа отпорност Зрењанина на сва негативна економска кретања, било у националним, било у светским оквирима. Предлагач је покушао да развије позитивне механизме доделе и контроле трошења средстава, као и да материју свеобухватно обради и разради, а све у складу са позитивном праксом и позитивним законским решењима, за која се мора нагласити да тек настају и на нивоу Републике Србије.

На основу наведених мера могуће је остварити визију Програма у периоду од 2018. до 2020. године. Визија економског развоја полази од потребе убрзавања економског раста Града и заокруживања процеса транзиције ка тржишној привреди и има за циљ да "Зрењанин буде локална самоуправа интегрисана у модерне европске трендове, потпуне запослености, елиминисаног крајњег сиромаштва, јаког предузетништва, ефикасном локалном администрацијом, богатом културном традицијом и понудом, очуваном животном средином и развијеном међунационалном толеранцијом. Зрењанин треба да буде средина која ефикасно управља својим развојем и као таква позитивно да утиче на развојне процесе у окружењу и да доведе до оптималног функционисања самог града".

9. Доношењем овог програма престаје да важи Програм локалног економског развоја града Зрењанина за период од 2018. до 2020. године ("Службени лист града Зрењанина", број 7/18)

10. Овај програм објавити у „службеном листу града зрењанина“.